

Literatuurlijst

Gebruikte afkortingen van tijdschriften en boeken:

- AMIS-J: *Journal of the American Musical Instrument Society*
 A.B.D. 1997: Acht, R. van, J. Bouterse & P. Dhont;
Niederländische Doppelflöteninstrumente des 17. und 18. Jahrhunderts - Dutch double reed instruments of the 17th and 18th centuries. Laaber 1997.
 A.E.S. 1991: Acht, R. van, V. van den Ende & H. Schimmel;
Niederländische Blockflöten des 18. Jahrhunderts - Dutch recorders of the 18th century. Celle 1991.
 FoMRHI-Q: *Quarterly of the Fellowship of Makers and Researchers of Historical Instruments*
 GSJ: *The Galpin Society Journal*
 NGD: *The New Grove Dictionary of Music and Musicians* (ed. S. Sadie). Londen 1980.
 TVNM: *Tijdschrift van de Koninklijke Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis*

Overige afkortingen:

- Anon. Anonymus: auteur of redacteur onbekend
 red. redacteur (editor)
 Rep. reprint

Anon.; 1529/1568

Livre plaisant & Dit is een seer Schoō Boecxke. Antwerpen 1529 & 1568; Rep. Amsterdam 1973.

Anon.; 1786

Verhandeling over de muziek. 's-Gravenhage 1786 (bij Jacobus Klis).

Anon.; 1863

Catalogus der tentoonstelling van voor Nederland belangrijke Oudheden en Merkwaardigheden, in de Provincie Zuid-Holland voorhanden, of met betrekking tot die Provincie elders bewaard; gehouden te Delft, July Augustus 1863. Delft 1863 (bij J.H. Molenboek).

Anon.; 1910

Catalogus van het Stedelijk Museum van Oudheden (Oudheidkamer) te Middelburg. Middelburg 1910.

Anon.; zonder jaartal

Schloss Lautlingen, Musikhistorische Sammlung Jehle. Albstadt.

Anon.; 1974

Catalogue (of the) Museum for Musical Instruments Musashino Academia Musicae, deel 2. Tokio 1974.

Acht, R. van; 1974

'De historische ontwikkeling van de blaasinstrumenten van de 16e tot de 19e eeuw', in: (zonder naam van redacteur) *Historische houtblaasinstrumenten*, p. 9-11. Den Haag/Kerkrade 1974.

Acht, R. van; 1988a

'Dutch wind-instruments, 1670-1820', *TVNM* 38 (1988), p. 99-122.

Acht, R. van; 1988b

'Dutch wind-instrument makers from 1670 tot 1820', *GSJ* 41 (1988), p. 83-101.

Acht, R. van; 1988c

'De bouw van houten blaasinstrumenten in Nederland in de periode van 1670 tot 1820, deel I', *De Bouwbrief* 49 (1988), p. 3-13; deel II: *De Bouwbrief* 50 (1988), p. 3-10.

Acht, R. van; 1995

'Bouwers van dubbelrietinstrumenten in Nederland in de zeventiende en achttiende eeuw', *Scrapes* 2-2 (1995), p. 31-38 en *Scrapes* 2-3 (1995), p. 62-70.

Acht, R. van; 1997

'The sound quality of Dutch wind instruments from the baroque period: the project (1)', *Proceedings of the Institute of Acoustics, Isma '97 Conference*, p. 533-540. Edinburgh 1997.

- Acht, R. van; 1998
'Nederlandse blaasinstrumenten uit de barok: een rijkdom in veelzijdigheid', *Scrapes* 5-1 (1998), p. 2-23.
- Acht, R. van; 1999
'Dutch wind instruments from the Baroque period. Scientific qualities and features', *Musique, images, instruments* 4 (1999), p. 33-52.
- Acht, R. van, J. Bouterse & P. Dhont; **A.B.D. 1997**
Niederländische Doppelrohrblattinstrumente des 17. und 18. Jahrhunderts - Dutch double reed instruments of the 17th and 18th centuries. Laaber 1997.
- Acht, R. van, V. van den Ende & H. Schimmel; **A.E.S. 1991**
Niederländische Blockflöten des 18. Jahrhunderts - Dutch recorders of the 18th century. Celle 1991.
- Ackerman, B.; 2000
'The history of the early clarinet', p. 1-3. Dit artikel is gepubliceerd op *Internet* (<http://www.ocr.sneezy.org/articles/ackerman1.html>), en is aldaar geraadpleegd op 13 mei 2000.
- Adelung, W.; 1972
Einführung in den Orgelbau. Leipzig 1972 (6e druk).
- Adkins, C.; 1990
'Oboes beyond compare: the instruments of Hendrik and Fredrik Richters', *AMIS-J* 16 (1990), p. 42-117.
- Adkins, C.; 1999
'Proportions and architectural motives in the design of the eighteenth-century oboe', *AMIS-J* 25 (1999), p. 95-132.
- Awouters, M., I. de Keyser & S. Vandenberghe; 1985
Catalogus van de muziekinstrumenten (Brugge, Gruuthusemuseum). Brugge 1985.
- Baak Griffioen, R. van; 1991
Jacob van Eyck's der Fluyten Lusthof, 1644-c.1655. Utrecht 1991.
- Baar, P.J.M. de; 1993
'Een Leidse fluit aan boord van de Amsterdam', *Renus, mededelingenblad van de A.W.N. afdeling Rijnstreek* 3 (1993) p. 10-15.
- Baines, A.; 1948
'James Talbot's Manuscript (I- wind instruments)', *GSI* 1 (1948), p. 9-26.
- Baines, A.; 1957
Woodwind instruments and their history. Londen 1957 (3e druk 1977).
- Baines, A.; 1980
'Shawm', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 17, p. 237-243.
- Balfoord, D.J.; 1938/1981
Het muziekleven in Nederland in de 17de en 18e eeuw. (De 1e druk verscheen in 1938 als deel X van de Patria-reeks bij uitgeverij Van Kampen in Amsterdam; een 2e herziene druk, met een voorwoord, nieuwe illustraties, bibliografie en een uitgebreid register door Rudolf Rasch, verscheen in Den Haag 1981.)
- Balfoord, D.J.; 1940
De Europeesche Blaasinstrumentmakers. (Manuscript uit 1940, dat niet in druk is verschenen en wordt bewaard in de muziekbibliotheek van het Gemeentemuseum in Den Haag.)
- Bär, F.P.; 1994
Die Sammlung der Musikinstrumente im Fürstlich-Hohenzollernschen Schloß zu Sigmaringen an der Donau. Tutzing 1994.
- Bate, Ph.; 1980
'Oboe', 'Oboe da caccia' en 'Oboe d'amore', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 13, p. 462-476.
- Bélis, A.; 1999
'De herontdekking van de antieke muziek', *Mededelingenblad van het Allard Pierson museum* 75/76 (1999), p. 4-9. (Dit nummer van het mededelingenblad heeft als titel meegekregen: *Mythen, mensen en muziek* en beschrijft de gelijknamige tentoonstelling over muziek en muziekinstrumenten uit de klassieke oudheid, die in 1999/2000 in het Allard Pierson museum is gehouden.)
- Biesboer, P. et al; 1994
Judith Leyster, schilderes in een mannenwereld, Zwolle 1994.
- Biezen, J. van; 1995
Het Nederlandse orgel in de renaissance en de barok, in het bijzonder de school van Jan van Covelens. Utrecht 1995.
- Birsak, K.; 1973
Die Holzblasinstrumente im Salzburger Museum Carolino Augusteum. Salzburg 1973 (Jahresschrift 192 van het museum, Band 18.)

- Blanckenburgh, G. van; 1654/1989
Onderwyzinge hoemen alle de toonen en halve toonen, die meest gebruyckelyck zyn, op de Handt-Fluyt zal kunnen t'eenemaal zuyver blaezen, enz. Amsterdam 1654; Rep. Münster 1989.
- Bolt, K.; 1985
De historie en samenstelling van het Haarlemse Müller-orgel. Amsterdam 1985.
- Bosmans, W.; 1991
Eenhandsfluit en trom in de Lage landen. Peer 1991.
- Bouterse, J.; 1987
 'Renaissance dwarsfluit (over de Nova Zembla fluit in het Rijksmuseum te Amsterdam)', *De Bouwbrief* 44 (1987), p.16, met een correctie in *De Bouwbrief* 45 (1987), p. 15.
- Bouterse, J.; 1989a
 'Over de traverso's van Stanesby-junior', *De Bouwbrief* 53 (1989), p. 14-17.
- Bouterse, J.; 1989b
 'The flutes of Robert and Willem Wijne', *FoMRHI-Q* 55 (1989), p. 29-36.
- Bouterse, J.; 1990a
De blokfluit, handleiding voor aanschaf, onderhoud, bijstemmen en kleine reparaties. Alphen a/d Rijn 1990 (uitgave in eigen beheer). Dit boekje is in 1992 in een Duitse vertaling uitgebracht onder de titel *Die Blockflöte, Tips für Anschaffung und Pflege, Stimmkorrekturen, Reparaturen.* Celle 1992 (Edition Moeck nr. 4058).
- Bouterse, J.; 1990b
 'Enkele kanttekeningen bij acht Nederlandse barokhobo's', *De Bouwbrief* 57 (1990), p. 7-11.
- Bouterse, J.; 1991
 'Dutch recorders and transverse flutes of the 17th and 18th century', *FoMRHI-Q* 64 (1991), p. 33-37.
- Bouterse, J.; 1992a
 'Nederlandse blaasinstrumenten in Amerikaanse collecties', *De Bouwbrief* 67 (1992), p. 3-10.
- Bouterse, J.; 1992b
 'Historical Dutch Recorders in American Collections', *The American Recorder* 33-3 (1992), p. 14-18.
- Bouterse, J.; 1993a
 'Drie baroksopraanblokfluiten van Richard Haka', *De Bouwbrief* 70 (1993), p. 8-14.
- Bouterse, J.; 1993b
 'Three baroque soprano recorders by Richard Haka, instructions on how to make a copy', *The Woodwind Quarterly* 1 (1993), p.120-133.
- Bouterse, J.; 1993c
 'Some remarks on the W.Beukers - baroque oboe in the Victoria & Albert Museum in London', *FoMRHI-Q* 72 (1993), p. 28-35.
- Bouterse, J.; 1994
 'Three boxwood oboes by Hendrik Richters', *FoMRHI-Q* 75 (1994), p. 48-57.
- Bouterse, J.; 1995
 'Early Dutch fipple flutes, with emphasis on the seventeenth century and Jacob van Eyck', in: David Lasocki (red.), *The recorder in the seventeenth century, proceedings of the International Recorder Symposium, Utrecht 1993.* Utrecht 1995, p. 77-90.
- Bouterse, J.; 1996
 'How accurate and understandable are measurements of woodwind instruments?', *FoMRHI-Q* 83 (1996), p. 46-51.
- Bouterse, J.; 1997a
 'Four baroque recorders at Sotheby's. November 1996', *FoMRHI-Q* 86 (1997), p. 31-35.
- Bouterse, J.; 1997b
 'Ijdelheid in de Nederlandse blaasinstrumentenbouw', *De Bouwbrief* 86 (1997), p. 3-6.
- Bouterse, J.; 1997c
 'Review: Vergleichende Untersuchung von Bohrungsprofilen historischer Blockflöten des Barock, by T. Lerch', *FoMRHI-Q* 87 (1997), p. 10-14.
- Bouterse, J.; 1997d
 'The Van Bolhuis auction (1764)', *FoMRHI-Q* 89 (1997), p. 20-22.
- Bouterse, J.; 1997e
 'The Selhof auction (1759)', *FoMRHI-Q* 89 (1997), p. 23-26.
- Bouterse, J.; 1998a
 'The inventory of the musical instruments of Michel Charles Le Cene (1743)', *FoMRHI-Q* 90 (1998), p. 18-19.
- Bouterse, J.; 1998b
 'Alternative fingerings for long-foot Baroque recorders', *FoMRHI-Q* 90 (1998), p. 26-29.

- Bouterse, J.; 1998c
'The alto recorders of Steenberg', *FoMRHI-Q* 91 (1998), p. 19-27.
- Bouterse, J.; 1999a
'Die Baßblockflöten von Thomas Boekhout', *Tibia* 24-2 (1999), p. 457-461.
- Bouterse, J.; 1999b
'Stempels en inscripties op Nederlandse houten blaasinstrumenten uit de barok', *TVNM* 49-1 (1999), p. 32-54.
- Bouterse, J.; 1999c
'The Deutsche Schalmeien of Richard Haka', *AMIS J* 25 (1990), p. 61-94.
- Bouterse, J.; 1999d
'Collections and museums: it is in the name, or not?', *FoMRHI-Q* 97 (1999), p. 15-17.
- Bouterse, J.; 2000
'Communication' [about Richard Haka's specification of the delivery of 40 woodwind instruments to Sweden in 1685], *AMIS-J* 30 (2000), p. 243-250.
- Bowers, J.; 1977
'New light on the development of the transverse flute between about 1650 and about 1770', *AMIS J* 12 (1977), p. 5-56.
- Brach, M.; 1990a
'On three well-proportioned alto recorders', *FoMRHI-Q* 60 (1990), p. 35-40.
- Brach, M.; 1990b
'How to design a recorder', *FoMRHI-Q* 61 (1990), p. 40-47.
- Brach, M.; 1992
'How to design a traverso', *FoMRHI-Q* 69 (1992), p. 21-26.
- Brach, M.; 1993
'Abraham van Aardenberg's Zeichenmethode', *De Bouwbrief* 68 (1993), p. 3-5.
- Brade, C.; 1975
Die mittelalterlichen Kernspaltflöten Mittel- und Nord-Europas: ein Beitrag zur Überlieferung und zur Typologie prähistorischer und mittelalterlicher Kernspaltflöten. Neumünster 1975.
- Briner, E.; 1988
Reclams Musikinstrumentenführer. Stuttgart 1988.
- Brink, P. van den & J. de Meyere (red.); 1993
Het gedroomde land: pastorale schilderkunst in de Gouden Eeuw. Zwolle 1993.
- Broos, B.; 1991
Hollandse meesters uit Amerika. Zwolle 1991.
- Brüggen, F.; 1972
17 Originalinstrumente, inleiding bij de cassette met drie grammofoonplaten met de titel *Frans Brüggen spielt 17 Blockflöten*, uitgebracht in 1972 door Teldec in Hamburg, onder nr. SMA 25 073-T1-3.
- Buijsen, E. & L.P. Grijp; 1994
The Hoogsteder Exhibition of: Music & Painting in the Golden Age. Zwolle 1994.
- Burgess, G. & P. Hedrick
'Die ältesten englischen Oboenrohre? Eine Untersuchung von 19 noch erhaltenen Exemplaren', *Tibia* 15 (1990), p. 81-107. (Dit artikel is eerder verschenen met de titel 'The oldest English oboe reeds? An examination of nineteen surviving examples' in de *GSI* 62 (1989).)
- Buys, Egbert; 1769-1778
Nieuw en volkomen woordenboek van konsten en wetenschappen, bevattende alle de takken der nuttige kennis [...], verciert met een menigte van kunstplaten. Amsterdam, 1769-1778.
- Byrne, M.; 1983
'Pierre Jaillard, Peter Bressan', *GSI* 36 (1983), p. 2-28. Een vervolg op dit artikel, van dezelfde auteur, is getiteld: 'More on Bressan', *GSI* 37 (1984), p. 102-111.
- Carse, A.; 1939
Musical wind instruments, a history of the wind instruments used in European orchestras and wind-bands from the later middle ages up to the present time. Londen 1939.
- Chouquet, G.; 1884
Le musée du conservatoire national de musique; catalogue descriptif et raisonné. Parijs 1884.
- Christie's; 1988
Catalogus van een veiling van *Important musical instruments, including the Van Zuylen collection of early instruments*, gehouden op woensdag 16 maart 1988 in Londen. Londen 1988.
- Citroen, K.A.; 1975
Amsterdamse zilvermeden en hun merken. Amsterdam 1975.

- Corcoran, R.E.; 1965
'Did the recorder really die out in England?', *Recorder and Music Magazine* 1-9 (1965), p. 261.
- Cordfunke, E.H.P.; 1975
'Een goudplevierenfloitje uit middeleeuws Alkmaar', *Westerheem* 6 (1975), p. 274.
- Crane, F.; 1972
Extant Medieval instruments, a provisional catalogue by types. Iowa City 1972.
- Davis, A.; 1996
'Das Spiel auf Barockflöten mit Originalgriffen', *Tibia* 21-3 (1996), p. 195-198.
- Day, C.; 1891
A descriptive catalogue of the musical instruments recently exhibited at the Royal Military Exhibition, London, 1890. Londen 1891.
- Degen, D.; 1950
Zur Geschichte der Blockflöte in den Germanischen Ländern. Kassel 1950.
- Dessing, R.W.Chr.; 1988
Koning-stadhouder Willem III, Triomfator. Den Haag 1988 (uitgave Haags Historisch Museum).
- Diderot, D., J. le Rond d'Alembert e.a.; 1751/1780
Encyclopédie ou dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers [...] Parijs 1751-1780.
- Dijck, L. van & T. Koopman; 1987
Het klavecimbel in de Nederlandse kunst tot 1800. Zutphen 1987.
- Dongelmans, B.; 2001
"'Niet seer sterk van natuur, dog vrij geseglijk", Willem, Jacob en Constantijn Cras, drie studenten uit Batavia in Leiden', in: B. Dongelmans, J. Lalleman & A. Praamstra, *Kerven in een rots; opstellen over Nederlandse taalkunde, letterkunde en cultuur, aangeboden aan Jan. W. de Vries bij zijn afscheid als hoogleraar Dutch Studies aan de Universiteit Leiden*. Leiden 2001.
- Doove, J.A.F. & J.L. Knödler; 1975
Een ding van parade, muziekhistorische overwegingen over academische muziek te Leiden. Leiden 1975.
- Douwes, Claas; 1699/1970
Grondig ondersoek van de toonen der musijk. Franeker 1699; Rep. Amsterdam 1970.
- Dudok van Heel, S.A.C & Marieke Teutscher; 1974
'Amsterdam als centrum van 'fluytenmakers' in de 17e en 18e eeuw', in: (zonder naam van redacteur), *Historische blaasinstrumenten*. Den Haag/Kerkrade 1974.
- Dullat, G; 1990
Holzblasinstrumentenbau, Entwicklungsstufen und Technologien. Celle 1990. (Edition Moeck Nr. 4040).
- Du Pradel, A. (dit Nicolas Blégnny); 1692/1973
Le livre commode contenant les adresses de la ville de Paris, et le trésor des almanachs pour l'année bissextile 1692. Parijs 1692; Rep. 1973.
- Dunning, A.; 1981
Pietro Antonio Locatelli, der Virtuose und seine Welt, Band II. Buren 1981.
- Dunning, A. & W. Brabants (red.); 1992
Unico Wilhelm van Wassenaer: three sonatas for alto recorder and basso continuo. Amsterdam 1992.
- Eijken, E.; 1982
Een onderzoek naar getempereerd spel op de houtblaasinstrumenten in de 17e en 18e eeuw, in het bijzonder op de blokfluit. Ongepubliceerde scriptie van het Koninklijk Conservatorium. Den Haag 1982.
- Eisel, J.Ph.; 1738/1976
Musicus αυτοδιδάκτος, oder der sich selbst informierende Musicus. Erfurt 1738; Rep. Leipzig 1976.
- Enschedé, J.W.; 1904
Dertig jaren muziek in Holland (1670-1700). Haarlem 1904.
- Epstein, P.; 1927
Katalog der Musikinstrumente im historischen Museum der Stadt Frankfurt am Main. Frankfurt 1927.
- Eyck, J. van; 1646-1648/1957-1988
Der Fluyten Lusthof. Amsterdam 1646-1648; uitgegeven door G. Vellekoop (Amsterdam 1957) en T. Wind (Naarden 1988).
- Feldhaus, H.; 1977
Über den Instrumentenbauer Robert Wijne und seine zuletzt aufgefundene Sopranblockflöte. Münster 1977. (Afstudeerscriptie, Musikhochschule Münster).
- Feldhaus, H.; 1980
'Robert Wijne (1698-1774), Holzblasinstrumentenbauer in Nijmegen', *Tibia* 3 (1980), p. 161-166.
- Finkelman, M.; 1998/1999
'Die Oboeinstrumenten in tieferer Stimmlage, Teil I', *Tibia* 23-4 (1998), p. 274-281; idem, 'Teil II', *Tibia* 24-1 (1999), p. 364-368; idem, Teil III ('Taille de hautbois, Vox humana'), *Tibia* 24-2 (1999), p. 451-456;

- idem, Teil IV ('Oboe da caccia, das frühe Englishhorn'), *Tibia* 24-3 (1999), p. 537-541.
- Finlay, I.F.; 1953
'Musical instruments in 17th-century Dutch painting', *GSI* 6 (1953), p. 52-69.
- Fitzpatrick, H.; 1968
'Jacob Denner's woodwinds for Göttweig abbey', *GSI* 21 (1968), p. 81-87.
- Fitzpatrick, H.; 1975
'The medieval recorder', *Early Music* 3-4 (1975), p. 361-364.
- Fleming, H.F. von.; 1726
Der vollkommene teutsche Soldat. Leipzig 1726.
- Floore, P.; 1996
'Een ijselijk huishouden; reconstructie van het Behouden Huys', *Spiegel Historiae* 10 (1996), p. 396-401.
- Gai, V.; 1969
Gli strumenti musicali della corte Medicea e il museo del conservatorio "Luigi Cherubini" di Firenze. Florence 1969.
- Ganassi, S.; 1535/1969
Opera intitulata Fontegara. Venetië 1535; Rep. Bologna 1969.
- Garnier, F.J.; 1805
Methode raisonnée pour le haut-bois. Offenbach 1805.
- Gétreau, F.; 1989
Musée instrumental du CNSM de Paris; inventaire descriptif des flutes traversières. Parijs 1989.
- Giannini, T.; 1993
Great flute makers of France; the Lot and Godfroy Families, 1650-1900. Londen 1993.
- Gierveld, A.; 1977
Het Nederlandse huisorgel in de 17e en 18e eeuw. Uitgave: Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis 1977. (Muziekhistorische monografieën 6).
- Gierveld, A.; 1981
'The harpsichord and clavichord in the Dutch republic', *TVNM* 31-2 (1981), p. 117-166.
- Giskes, J.H.; 1979
'De vioolmakersfamilies Boumeester en Menslage te Amsterdam', *Jaarboek van het Genootschap Amstelodanum* 71 (1979), p. 55-64.
- Giskes, J.H.; 1987
'Tweehonderd jaar bouw van strijkinstrumenten in Amsterdam, 1600-1800', *Jaarboek van het Genootschap Amstelodanum* 79 (1987), p. 56-80.
- Giskes, J.H.; 1994a
'Amsterdam, centrum van muziek, muzikanten en schilders in de Gouden Eeuw', *Jaarboek van het Genootschap Amstelodanum* 86 (1994), p. 49-78.
- Giskes, J.H.; 1994b
'Tussen klankbodem en schilderslinnen, muziekinstrumenten en schilders in Rembrandts tijd', *Amstelodanum* 81 (1994) p. 65-76.
- Giskes, J.H.; 1995a
'De overdracht van vakmanschap bij Amsterdamse bouwers van dubbelrietinstrumenten in de 17e en 18e eeuw', *Scrapes*, 2 (1995), p. 28-34.
- Giskes, J.H.; 1995b
'Liefhebberij en mecenaat, het muzikale Amsterdam rond P.A. Locatelli', *Festivaalkrant van het Locatelli-festival, gehouden in Amsterdam 1995*, p. 4-6.
- Glerum Auctioneers; 1993
Catalogus van de veiling nr. 70 van muziekinstrumenten, woensdag 28 april 1993. Den Haag 1993.
- Glerum Auctioneers; 1994
Catalogus van de veiling nr. 82 van muziekinstrumenten, maandag 28 maart 1994. Den Haag 1994.
- Grijp, L.P.; 1994a
'Dutch music of the Golden Age', in: Buijsen, E. & L.P. Grijp, *Music & painting in the Golden Age*. Den Haag/Zwolle 1994, p. 63-80.
- Grijp, L.P.; 1994b
'Conclusions and perspectives', in: Buijsen, E. & L.P. Grijp, *Music & painting in the Golden Age*. Den Haag/Zwolle 1994, p. 111-126.
- Grijp, L.P.; 1998
'Klanken op kunst', *Kunstschrift* 6 (1998), p. 37-43.
- Haase, G.; 1987
'Berliner Blasinstrumentenbau', in: *Handwerk im Dienste der Musik; 300 Jahre Berliner Musikinstrumentenbau*. Berlin 1987.

- Hailperin, P.; 1970
Some technical remarks on the shawm and baroque oboe. Bazel 1970. (Scriptie voor de Schola Cantorum Basiliensis.)
- Hakelberg, D.; 1995
 'Some recent archaeo-organological finds in Germany', *GSI* 48 (1995), p. 3-12.
- Halfpenny, E.; 1949
 'The English 2- and 3-keyed hautboy', *GSI* 2 (1949), p. 10-26.
- Halfpenny, E.; 1953
 'The French hautboy: a technical survey, Part I', *GSI* 6 (1953), p. 23-34; 'Part II' in *GSI* 8 (1955), p. 50-59.
- Halfpenny, E.; 1955
 'The bass recorders of Bressan', *GSI* 8 (1955), p. 27-31.
- Halfpenny, E.; 1956
 'The English baroque treble recorder', *GSI* 9 (1956), p. 82-90.
- Halfpenny, E.; 1957
 'A seventeenth-century oboe consort', *GSI* 10 (1957), p. 60-62.
- Halfpenny, E.; 1962
 'Technology of a bass recorder', *GSI* 15 (1962), p. 49-55.
- Halfpenny, E.; 1977
 'Aspects of the James A. de Rothschild collection at Waddesdon Manor', *Apollo* 105 (1977), nr. 184, p. 46-51.
- Haynes, B.; 1979
 'Tonality and the baroque oboe', *Early Music* 7-3 (1979), p. 355-357.
- Haynes, B.; 1991
 'Beyond temperament: non-keyboard intonation in the 17th and 18th centuries', *Early Music* 19-3 (1991), p. 357-381.
- Haynes, B.; 1995
Pitch standards in the baroque and classical periods. Montreal 1995 (dissertatie).
- Haynes, B.; 1998
 'Versuch der Rekonstruktion eines spielbaren Oboenrohres nach den Maßangaben von James Talbot', *Tibia* 23-3 (1998), p. 191-196.
- Haynes, B.; 2001a
 "'Sweeter than Hautbois:" towards a conception of the Schalmey of the baroque period', AMIS-J #####
- Haynes, B.; 2001b
The eloquent oboe. Oxford 2001
- Haynes, B.; 2001c
 'Die Entwicklung des Hautboys im Wandel der Stile', *Tibia* 26-4 (2001), p. 629-635.
- Heinzl, B.; 1981
Die Musikinstrumentensammlung des Oberösterreichischen Landesmuseums, eine Ergänzung zu Othmar Wessely. Linz 1981. (126. Jahrbuch des Oberösterreichischen Musealvereines).
- Henning, U.; 1994
 'Early instruments in St. Petersburg', *FoMRHI-Q* 75 (1994), p. 36-39.
- Hess, J.; 1774/1980
Dispositiën der Merkwaardigste Kerk-Orgelen. Gouda 1774; Rep. Buren 1980.
- Heyde, H.; 1978
Flöten. Katalog Band I - Musikinstrumenten-Museum der Karl Marx-Universität Leipzig. Leipzig 1978.
- Heyde, H.; 1986
Musikinstrumentenbau. Leipzig 1986.
- Heyde, H.; 1987
 'Contrabassoons in the 17th and early 18th century', *GSI* 40 (1987), p. 24-36.
- Heyde, H.; 1993
 'Makers' marks on wind instruments', in: W. Waterhouse, *The New Langwill Index*. Londen 1993, p. xiii-xxviii.
- Heyghen, P. van; 1994
 'De blokfluit in vroeg-17de-eeuws Italië, deel 3: welk type instrument werd bespeeld?', *Musica antiqua* 11-4 (1994), p. 156-162.
- Hoeprich, T.E.; 1981
 'A 3-key clarinet by J.C. Denner', *GSI* 34 (1981), p. 21-32.
- Hoeprich, T.E.; 1983
 'Finding a clarinet for the three concertos by Vivaldi', *Early Music* 11-2 (1983), p. 61-64.

- Hotteterre-le Romain; 1707-1728/1973
Principes de la flûte. Amsterdam 1707; Rep. Kassel 1973.
- Huene, F. von; 1974
 'Makers' marks from Renaissance and Baroque woodwinds', *GSI* 27 (1974), p. 31-47.
- Hul, D. van den; 1982
Klokkenkunst te Utrecht tot 1700, met bijzondere aandacht voor het aandeel hierin van Jhr. Jacob van Eyck. Stichting historische reeks 8, i.s.m. met de Vereniging voor Nederlandse Muziekgeschiedenis. Zutphen 1982.
- Hunt, E.; 1962-1966
The recorder and its music. Londen 1962. (Geciteerd is steeds de Nederlandse vertaling: *De blokfluit en zijn muziek*. Wageningen 1966).
- Hunt, E.; 1980
 'Recorder', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 15, p. 648-658.
- Hunt, J.N.; 1998
 'Jurors of the guild of musical instrument makers of Paris', *GSI* 51 (1998), p. 110-113.
- Hyatt King, A.; 1973
Catalogue of the music library, instruments and other property of Nicolas Selhof, sold in The Hague; 1759. Amsterdam 1973.
- Jansen, W.; 1978
The bassoon. Buren 1978 (5 delen).
- Jaspers, F.P.M.; 1988
 "Het loflyk werk der Engelen" *De katholieke kerkmuziek in Noord-Brabant van het einde der zeventiende tot het einde der negentiende eeuw*. Tilburg 1988. (Bijdragen tot de geschiedenis van het zuiden van Nederland, nr. 78).
- Karp, C.; 1972
 'Baroque woodwind in the Musikhistoriska Museet, Stockholm', *GSI* 25 (1972), p. 80-85.
- Kirkpatrick, M.; 1988
 'Neun Oboen aus der Sammlung Michel Piguet: Messungen von Mary Kirkpatrick'. Bijlage bij het artikel van Michel Piguet, in: *Basler Jahrbuch für historischer Musikpraxis* 12 (1988), p. 81-107.
- Kirkpatrick, M.; 1994
 'Expanding boxwood and playing in', *FoMRHI-Q* 74 (1994), p. 55-59.
- Kirnbauer, M.; 1992
 'Überlegungen zu den Meisterzeichen Nürnberger "Holzblasinstrumentenmacher" im 17en und 18en Jahrhundert', *Tibia* 17-1 (1992), p. 9-20.
- Kirnbauer, M.; 1994a
Verzeichnis der Europäischen Musikinstrumente im Germanischen Nationalmuseum Nürnberg, Band 2: Flöten und Rohrblattinstrumente bis 1750. Wilhelmshafen 1994.
- Kirnbauer, M.; 1994b
Die Rohrblattinstrumente in der Musikinstrumenten-Sammlung des Historischen Museums Basel. Bazel 1994. (Jahresbericht 1994 van het museum in Bazel).
- Kirnbauer, M.; 1995
 'No smoke without fire: an approach to Nuremberg recorder making in the seventeenth century', in: David Lasocki (red.), *The recorder in the seventeenth century, proceedings of the International Recorder Symposium, Utrecht 1993*. Utrecht 1995, p. 91-103.
- Klis, J. van der; 1991
Oude muziek in Nederland; het verhaal van de pioniers, 1900 - 1975. Utrecht 1991.
- Köhler, W.; 1987
Die Blasinstrumente aus der "Harmonie Universelle" des Marin Mersenne. Celle 1987 (Edition Moeck nr. 4038).
- Kolberg, S.; 1987
Figurazione; Buch I: Eine Einführung in die Schmiedekunst; Buch II: Eine Einführung in die Blockflötenbau-technik; Buch III: Die Grundmetrik der Holzkörper. Oslo 1987 (uitgave in eigen beheer door de auteur).
- Kolberg, S.; 1989
Ornamental metrics of recorders and traverso's. Oslo 1989 (uitgave in eigen beheer door de auteur).
- Koldewij, J.; 1982
 'De blokfluit in de Nederlandse schilderkunst van de zeventiende eeuw'. Bijdrage aan een programmaboekje t.g.v. een concert op 19 november 1982 in de Janskerk in Utrecht. Utrecht 1982. (Uitgegeven door de Stichting Comu in Utrecht).
- Kopp, J.; 1991
 'Notes on the bassoon in seventeenth-century France', in: *Journal of the American Musical Instrument Society* 17 (1991), p. 85-114.

- Kopp, J.; 1999
'The emerge of the late-baroque bassoon', in: *The doublereed* 22-4 (1999), p. 73-87.
- Kyrova, M.; 1994
'Music in seventeenth-century Dutch painting', in: Buijsen, E. & L.P. Grijp, *Music & painting in the Golden Age*. Den Haag/Zwolle 1994, p. 31-62.
- Laarmann, F.; 1998
'Familieportret met blokfluiten'. In: *Kunstschrift* 6 (1998), p. 32-36.
- Lairesse, G.; 1740/1969
Groot schildersboek, elfde boek: verhandeling van de stillezens. Amsterdam 1740; Rep. 1969.
- Langwill, L.G.; 1980
An Index of Musical Wind-Instrument Makers. Edinburgh 1980 (6e druk).
- Lasocki, D.; 1982
'Professional recorder playing in England 1500-1740', *Early Music* 10 (1982), p. 23-29 en p. 183-191.
- Lasocki, D.; 1995
Venetian musicians and instrument makers in England, 1531-1665. Brookfield 1995.
- Latcham, M.; 1994
'Een fluit van Philip Borkens in een nationale collectie'. In: *Jaarboek Haags Gemeentemuseum* 1994. Den Haag 1994, p. 14-16.
- Leefdael, P. van; 1918
Beschrijving der Meierij van 's-Hertogenbosch, door Philips van Leefdael, met eene inl. en aant. van A.F.O. van Sasse van Yssel. 's-Hertogenbosch 1918. (Bijdragen van het Provinciaal Genootschap van Kunsten en Wetenschappen in Noordbrabant).
- Leeuwen Boomkamp, C. van & J.H. van der Meer; 1971
The Carel van Leeuwen Boomkamp collection of musical instruments (a descriptive catalogue). Amsterdam 1971.
- Legêne, E.; 1984
'The Rosenberg recorders', *The American Recorder* 25-2 (1984), p. 50-52.
- Legêne, E.; 1994
'A foolish passion for sweet harmony', in: Buijsen, E. & L.P. Grijp, *Music & painting in the Golden Age*. Den Haag/Zwolle 1994, p. 81-110.
- Legêne, E.; 1995
'The early baroque recorder', in: David Lasocki (red.), *The recorder in the seventeenth century, proceedings of the International Recorder Symposium, Utrecht 1993*. Utrecht 1995, p. 105-124.
- Leppert, R.D.; 1977
'The theme of music in Flemish paintings of the seventeenth century', in: *Musik und Musiker im Bild, Ikonologische Studien, Band I*. München/Salzburg 1977.
- Lerch, T.; 1996
Vergleichende Untersuchung von Bohrungsprofilen historischer Blockflöten des Barock. Berlijn 1996.
- Lesure, F.; 1969
Bibliographie des éditions musicales publiées par Estienne Roger et Michel-Charles Le Cène (Amsterdam, 1696-1743). Parijs 1969.
- Loretto, A.V.; 1997a
'Recorder window size', *FoMRHI-Q* 87 (1997), p. 18.
- Loretto, A.V.; 1997b
'Recorder voicing', *FoMRHI-Q* 89 (1997), p. 29-35.
- Loretto, A.V.; 1998a
'Some basic recorder design problems', *The Recorder Magazine* 18-3 (1998), p. 91-92.
- Loretto, A.V.; 1998b
'Recorder fingerings', *FoMRHI-Q* 90 (1998), p. 30.
- Loretto, A.V.; 1998c
'Long and short recorder feet', *FoMRHI-Q* 92 (1998), p. 22-24.
- Loretto, A.V.; 1998d
'The term transitional recorder', *FoMRHI-Q* 93 (1998), p. 17.
- Lugt, F.; 1938
Répertoire des catalogues de ventes publiques intéressant l'art ou la curiosité, Vol. I, 1600-1825. Den Haag 1938.
- Lustig, J.W.; 1754/1965
Grondig onderwijs van den aardt en de regte behandeling der dwarsfluit (vertaling van J.J. Quantz: *Versuch einer Anweisung [...]*). Amsterdam 1754; Rep. Utrecht 1965.

- Lustig, J.W.; 1771
Inleiding tot de muziekkunde. Groningen 1771.
- Mak van Waay; 1953
Catalogus van de Kunstveiling 109, bestaande uit de nalatenschap van Prof. Dr. J.W. Mengelberg, 25 maart 1953. Veilinghuis S.J. Mak van Waay, Amsterdam 1953.
- Mahaut, A.; 1759/1972
Nouvelle méthode pour apprendre en peu de temps a jouer de la flute traversière. Parijs 1759; Rep. Genève 1972. Een vertaling van dit boek werd in 1760 in Amsterdam uitgegeven onder de titel *Nieuwe Manier om binnen korten tyd op de dwarsfluit te leeren speelen*.
- Mahillon, V.; 1893-1922/1979
Catalogue descriptif & analytique du Musée Instrumental du Conservatoire Royal de Musique de Bruxelles. Vol. I - V. Gent 1893/1922; Rep. Gent 1979.
- Mak van Waay, S.J.; 1952
Catalogus van de kunstveiling 109, bestaande uit de nalatenschap van wijlen Prof. dr. J.W. Mengelberg. Amsterdam 1952.
- Martin, J.; 1994
The acoustics of the recorder. Celle 1994.
- Marvin, B.; 1972
'Recorders and English flutes in European collections', *GSI* 25 (1972), p. 30-57.
- Mattheson, J.; 1713/1997
Das neu eröffnete Orchestre. Hamburg 1713; Rep. Hildesheim 1997.
- Mayer Brown, H.; 1980
'Fife', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 6, p. 540-541
'Flute', *ibidem*, p. 665-681.
- Meer, J. H. van der; 1973
'Bemerkungen zu Ekkehart Nickels "Holzblasinstrumentenbau in der Freien Reichsstadt Nürnberg"', in: *Mitteilungen des Vereins für Geschichte der Stadt Nürnberg, Band 60* (Neurenberg 1973), p. 309-314.
- Meer, J. H. van der; 1983
Musikinstrumente, von der Antike bis zur Gegenwart. München 1983.
- Meesters, G.L.; 1962
'Steenbergen uit Zuidwolde', *Gens Nostra* 17 (1962), p. 122-128.
- Meierott, L.; 1974
Die geschichtliche Entwicklung der kleinen Flötentypen und ihre Verwendung in der Musik des 17. und 18. Jahrhunderts. Tutzing 1974.
- Mersenne, M.; 1636/1695
Harmonie universelle. Parijs 1636; Rep. 1965.
- The Metropolitan Museum of Art (1904);
Handbook No. 13, Catalogue of the Crosby Brown Collection of Musical Instruments of all Nations; I - Europe. New York 1904.
- Meylan, R.; 1974
De fluit; haar ontwikkeling van af de oertijd tot heden in grote lijnen. Helmond/Antwerpen 1974.
- Miller, D.C.; 1935
The Dayton C. Miller collections relating to the flute; II. catalogue of books and literary material, relating to the flute and other musical instruments. Cleveland 1935.
- Moeck, H.; 1967
Typen europäischer Blockflöten in Vorzeit, Geschichte und Volksüberlieferung. Celle 1967.
- Moens, K.; 1990
'Vroege Hollandse vioolbouw; deel I', *Musica antiqua* 7 (1990), p. 101-107; deel II p. 171-180.
- Molhuysen, P.C. & P.J. Blok; 1912-1914
Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek; deel II. Leiden 1912; deel III. Leiden 1914.
- Montagu, J.; 1981
The world of medieval & renaissance musical instruments. Londen 1981.
- Montagu, J.; 1979/1982
The world of baroque & classical musical instruments. Londen 1979. (Geraadpleegd is de Duitse vertaling van dit werk: *Geschichte der Musikinstrumente in Barock und Klassik*. Freiburg 1982).
- Montagu, J.; 1990
'An oboe by Hendrik Richters', *GSI* 43 (1990), p. 124-134.
- Moonen, T.; 1995
'Research into measuring of woodwind instruments', in: David Lasocki (red.), *The recorder in the seventeenth century, proceedings of the International Recorder Symposium, Utrecht 1993*. Utrecht 1995 p. 145-

- 156).
- Montagu, J.; 1997
'Was the labor pipe always as we know it?', *GSI* 50 (1997), p. 16-30.
- Morgan, F.; 1981
The recorder collection of Frans Brüggen. Tokio 1981.
- Morgan, F.; 1984
'A recorder for the music of J.J. van Eyck', *The American Recorder* 25-2 (1984), p. 47-49.
- Müller-Busch, I.; 2003
'Das Porträt' (Interview met Rudolph Tutz), *Tibia* 28-2 (2003), p. 411-418.
- Munrow, D.; 1976
Instruments of the Middle Ages and Renaissance. Londen 1976.
- Myers, H.W.; 1981
The practical acoustics of early woodwinds. Dissertatie Stanford University 1981.
- Nederveen, C.J.; 1969
Acoustical aspects of woodwind instruments. Delft 1994 (proefschrift).
- Nickel, E.; 1971
Der Holzblasinstrumentenbau in der freien Reichsstadt Nürnberg. München 1971.
- Nieuwkoop, H. van; 1997a
'Het Nederlandse orgel van 1450 tot 1581', in: *Het historische orgel in Nederland*, deel I, p. 10-23. Amsterdam/Wormer 1997 (uitgave van het Nationaal Instituut voor de Orgelkunst).
- Nieuwkoop, H. van; 1997b
'Het Nederlandse orgel van 1581 tot 1725', in: *Het historische orgel in Nederland*, deel I, p. 25-37. Amsterdam/Wormer 1997 (uitgave van het Nationaal Instituut voor de Orgelkunst).
- Noack, E.; 1967
Musikgeschichte Darmstadts vom Mittelalter bis zur Goethezeit. Mainz 1967.
- Oomen, H.C.J.; 1968
'Romeins Nijmegen, Zoölogica Noviomagensia; twee benen fluiten', *Numaga* 15 (1968) p. 153-156.
- Oost, G.; 1997
'Het Nederlandse orgel van 1725 tot 1815', in: *Het historische orgel in Nederland*, deel II, p. 8-27. Amsterdam/Wormer 1997 (Uitgave van het Nationaal Instituut voor de Orgelkunst).
- Ottendorfs, S.; 1988 - 1989
'De familie Rottenburg; deel 1: de genealogieinstrumenten', *Musica antiqua* 5 (1988), p. 152-158; idem: 'Deel 2: de instrumenten', *Musica antiqua* 6 (1989), p. 9-16; idem: deel 3: 'Welk type instrument werd bespeeld', *Musica antiqua* 11 (1994), p. 156-162.
- Piguet, M.; 1988
'Die Oboe im 18en Jahrhundert; Versuch einer Chronologie verschiedener Oboentypen anhand von Messungen und Betrachtungen von neunzehn Instrumenten aus der Sammlung M. Piguet', *Basler Jahrbuch für historischer Musikpraxis* 12 (1988), p. 81-107.
- Polak, S.; 1999
'Tuning, temperaments and the traverso'; voorlopige versie van een artikel, gepubliceerd op Internet (<http://ourworld.compuserve.com/homepages/simonpolak/tuning.html>), en is aldaar geraadpleegd op 30 april 1999.
- Post, N.; 1982
'The 17th-century oboe reed', *GSI* 35 (1982), p. 54-67.
- Powell, A.; 1994/1999
'Science, technology and the art of flute making in the eighteenth century', in *The Flutist Quarterly* 19-3 (1994). (Dit artikel is in een uitgebreidere versie gepubliceerd op Internet (<http://www.baroqueflute.com/fulltext/technology.html>), en is aldaar geraadpleegd op 1 juni 1999.)
- Powell, A.; 1995-1999
'Die Eichentopf-Flöte: die älteste erhaltene vierteilige Traversflöte?', *Tibia* 20-1(1995), p. 343-350. Dit artikel is ook gepubliceerd op Internet onder de titel 'The Eichentopf flute: the earliest surviving four-joint traverso?' (<http://www.baroqueflute.com/fulltext/technology.html>) en is daar geraadpleegd op 1 juni 1999.
- Powell, A.; 1996-1999
'The Hotteterre flute: six replicas in search of a myth', *Journal of the American Musicological Society* 49 (1996), p. 225-263. Een 'update' bij dit artikel is gepubliceerd op Internet: <http://www.baroqueflute.com/hotteterre/update.html>, en is aldaar geraadpleegd op 1 juni 1999.
- Powell, A.; 1999
'The replica Hotteterre flutes in Berlin and St. Petersburg'. Dit artikel is gepubliceerd op Internet: (<http://www.baroqueflute.com/fulltext/hottcops.html>) en is aldaar geraadpleegd op 1 juni 1999.

- Powers, W.; 1989
'Checklist of historic recorders in American private and public collections', *The American Recorder* 30-2 (1989), p. 56-66.
- Powers, W.; 1991
'Historic recorders in American private and public collections: an update', *The American Recorder* 32-1 (1991), p. 17-20.
- Praetorius, M.; 1618-1619/1958
Syntagma musicum, II: De organographia. Wolfenbüttel 1618/19; Rep. Kassel 1958.
- Puglisi, F.; 1979
'The renaissance flutes of the Bibliotheca Capitolare of Verona: the structure of a "pifaro"', *GSI* 32 (1979), p. 24-37.
- Puglisi, F.; 1984
'A three-piece flute in Assisi', *GSI* 37 (1984), p. 6-9 + 11.
- Puglisi, F.; 1988
'A survey of renaissance flutes', *GSI* 41 (1988), p. 67-82.
- Puglisi, F.; 1995
The renaissance transverse flutes in Italy. Florence 1995.
- Quantz, J.J.; 1752/1997
Versuch einer Anweisung die Flöte traversière zu spielen. Berlin 1752, Rep. München/ Kassel 1997.
- Rasch, R.; 1993a
'The Dutch republic', in *Late baroque era: from the 1670s to the mid-18th century*. Basingstoke/Londen 1993, p. 393-410. (Man & Music Series, Vol IV).
- Rasch, R.; 1993b
'Het Haagse muziekleven in Unico Wilhelms dagen', in: Rasch, R. & K. Vlaardingerbroek (red.): *Unico Wilhelm van Wassenaer, 1692-1766, componist en staatsman*. Zutphen 1993, p. 121-180.
- Rasch, R.; 1997
Muziek in de Republiek. Syllabus bij de cursus Inleiding in de Nederlandse muziekgeschiedenis. Utrecht 1997.
- Rasch, R.; 1998
'Bouwstenen voor een geschiedenis van de hobo en de fagot in Nederland tot ca. 1800', *Scrapes* 5-1 (1998), p. 25-33.
- Rasmussen, M. & F. von Huene; 1982
'Some recorders in 17th-century Dutch paintings', *Early Music* 19 (1982), p. 303-35.
- Rauschnig, H.; 1931
Geschichte der Musik und Musikpflege in Danzig. Danzig 1931.
- Raymaekers, W.; 1989
'De vormkenmerken van de instrumenten der vioolfamilie in de 17e-eeuwse Nederlandse schilderkunst', *Musica antiqua* 6 (1989), p. 99-105.
- Reede, R. de; 1999
'Niederländische Flötisten und Flötisten in den Niederlanden 1700-1900, Teil 1', *Tibia* 24-1 (1999), p. 345-354; Teil 2, *Tibia* 24-2 (1999), p. 433-441.
- Reiners, H.; 1997
'Reflections on a reconstruction of the 14th-century Göttingen-recorder', *GSI* 50 (1997), p. 31-42.
- Reitsma, E.; 1993
'Judith Leyster, een ster in de gouden eeuw', *Vrij Nederland* (bijlage van 5 juni 1993), p. 49-52.
- Rice, A. R.; 1992a
'The Musical Instrument Collection of Michiel van Bolhuis (1764)', *AMIS-J* 18 (1992), p. 5-21.
- Rice, A. R.; 1992b
The baroque clarinet. Oxford 1992.
- Riemsdijk, J.C.M. van; 1881
Het Stads-Muziekcollege te Utrecht (Collegium Musicum Ultrajectinum), 1631-1881. Utrecht 1881.
- Rimmer, J.; 1975
'The tibiae pares of Mook', *Oudheidkundige mededelingen uit het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden* 56 (1975), p.179-182.
- Rimmer, J.; 1979
'Tabor pipes from Aardenburg and Goedereede: some pipes musical implications', in: *Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek* 29 (1979), p. 527-535.
- Rimmer, J.; 1981
'An archeo-organological survey of the Netherlands', *World Archaeology* 12 (1981), p. 233-245.

- Röhner, J.C.; 1820
Muzykaal zak-woordenboek. Zwolle 1820.
- Römelingh, J.; 1966
Een rondgang langs Zweedse Archieven. Den Haag 1986.
- Rouxel, C. & F. Halma; 1708
Het groot Fransch en Nederduitsch Woordenboek. Amsterdam 1708.
- Rowland-Jones, A.; 1997
'Recorder symbolism in some 15th to 17th century paintings from Italy and the Low Countries. Part 1: Held recorders (Cossa and Titian)', *The Recorder Magazine* 17-1 (1997), p. 12-17; Part 2: 'Held recorders (Pourbus, Rubens and Giorgione)', *The Recorder Magazine* 17-2 (1997), p. 48-53; Part 3: 'Discarded recorders (Titian, Rubens, Veronese and Raphael)', *The Recorder Magazine* 17-3 (1997), p. 88-92.
- Sachs, C.; 1922
Sammlung alter Musikinstrumente bei der staatlichen Hochschule für Musik zu Berlin. Berlijn 1922.
- Sarfatij, H.; 1981
'Archeologische kroniek van Holland over 1980, deel II: Zuid-Holland', *Holland* 13 (1981), p. 257-279.
- Scheck, G.; 1975
Die Flöte und ihre Musik. Mainz 1975.
- Scheurleer, D.F.; 1885.
Catalogus der muziekbibliotheek en der verzameling van muziekinstrumenten van D.F. Scheurleer. Den Haag 1885.
- Scheurleer, D.F.; 1911
Het muziekleven van Amsterdam in de 17e eeuw. Den Haag 1911.
- Schrama, L.; 1997
'Speelmansfluitje?', *De Bouwbrief* 84 (1997), p. 11.
- Segal, S.; 1991
Jan Davidsz. de Heem en zijn kring. Den Haag 1991.
- Seifers, H.; 1980
Musikinstrumente; Katalog der Blasinstrumente, Deutsches Museum von Meisterwerken der Naturwissenschaft und Technik. München 1980.
- Seyfrit, M.; 1982
Musical instruments in the Dayton C. Miller Flute Collection at the Library of Congress; Vol. I, recorders, fifes and simple system transverse flutes of one key. Washington 1982.
- Shackleton, N.;
'Clarinet', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 4, p. 429-442.
- Sijmons, A.H. en G. Verloop; 1989
'Berichten uit de Amsterdamse Courant, 1691-1700', *De Mixtuur*, 63 (1989), p. 138-174.
- Smith, A.; 1992
'The Renaissance flute', in: Solum, J. *The early flute*. Oxford 1992, p. 11-33.
- Snoeck, C.; 1894
Catalogue de la collection d'instruments de musique anciens ou curieux formée par C.C. Snoeck. Gent 1894.
- Solum, J.; 1992
The early flute. Oxford 1992
- Sotheby, Parke, Bernet & Co; 1978
Catalogus van een veiling van *Important musical instruments*, gehouden op dinsdag 16 mei 1978 in Londen. Londen 1978.
- Sotheby's; 1981
Catalogus van een veiling van *Important early musical instruments*, gehouden op vrijdag 9 oktober 1981 in Londen. Londen 1981.
- Sotheby's; 1996
Catalogus van een veiling van *Important early musical instruments*, gehouden op donderdag 21 november 1996 in Londen. Londen 1996.
- Spandaw, Hajo (uitgever); 1764
Pars maxima exquisitae bibliothecae sive librorum varii generis praestantissimorum, uti et operum, et instrumentorum aliorumque, nec non mapparum geographicarum, et diversi generis delineationum, quibus omnibus usus est vir amplissimus Michiel van Bolhuis. Groningen 1764.
- Stanley, B. & G. Lyndon-Jones; 1983
The curtal. St. Albans 1983.
- Stockmann D. (editor); 1992
Volks- und Populärmusik in Europa. Laaber 1992.

- Straeten, E. vander; 1872-1878a
La musique aus Pays-Bas, deel 2. Brussel 1872; idem: deel 4. Brussel 1878.
- Straeten, E. vander; 1878b
Les ménestrels aux Pays-Bas du XIIIe au XVIIIe siècle. Brussel 1878.
- Stroom, C.; 1991
 'Een Terton-blokfluit van het Haags Gemeentemuseum', *De Bouwbrief* 63 (1991), p. 7-8.
- Tamboer, A.; 1998
 'De onderkant van de muziek', *Kunstschrift* 6 (1998), p. 15-20.
- Tamboer, A.; 1999
Opgedolven klanken, archeologische muziekinstrumenten van alle tijden. Drents Museum, Assen 1999.
- Tates, T.; 1997
 'Uniek familieportret barstensvol symboliek', *Delftsche Courant* (25 oktober 1997), p. 3.
- Thijssse, Jac. P.; 1903
 Hoofdstuk 1 (zonder titel) uit E. Heimans en Jac. P. Thijssse, *Door het rietland*. Amsterdam 1903 (2e druk).
- Thijssse, W.H.; 1949
Zeven eeuwen Nederlandse muziek. Rijswijk 1949.
- Thijssse, W.H.; 1992
Johan Coenradus Boers (1812-1896) en zijn betekenis voor het Nederlands muziekleven. Heerlen 1992 (Proefschrift Open Universiteit).
- Thompson, S.E.; 1999
 'Deutsche Schalmey, a question of terminology', *AMIS-J* 25 (1999), p. 31-60.
- Thompson, S.E. 2001
 'A one-keyed flute stamped CV / HALLUW', *The Galpin Society Journal* 54 (2001), p. 123-142.
- Thompson, S.E. 2002
 'Communication' [Smaller than hautbois, a fresh look at James Talbot's Schalmey], *AMIS-J* 28 (2002), p. 247-260.
- Unwin, R.; 1987
 'An English writer on music: James Talbot 1664-1708', *GSI* 40 (1987), p. 53-72.
- Valdrighi, L.F.; 1884
Nomocheliurgografia; antica e moderne ossia elenco di fabbricatori di strumente armonici. Modena 1884.
- Veen, J.W. van; 1988
Michiel van Bolhuis, een achttiende-eeuws herenbestaan in Groningen. Groningen 1988. (Doctoraalscriptie Universiteit van Groningen).
- Vellekoop, G.; 1966
 'Voorlopers van onze blokfluiten', *TVNM* 20 (1966), p. 176-185.
- Verhagen, R.; 1989
Sybrandus van Noordt, organist van Amsterdam en Haarlem 1659-1705. KNTV 1989.
- Verlinde, A.D. & R. van Beek; 1975
 'Kasteel en huis Gerner, Dalfsen', in: *Jaarverslag ROB* (1975), p. 28-29.
- Verloop, G.; 1983
 'Berichten uit de Oprechte Haerlemse Courant, 1741-1750', *De Mixtuur* 44 (1983), p. 533-547.
- Verloop, G.; 1985
 'Berichten uit de Oprechte Haerlemse Courant, 1751-1755', *De Mixtuur* 50 (1985), p. 798-815.
- Verloop, G.; 1992
 'Berichten uit de Oprechte Haerlemse Courant, 1756-1760', *De Mixtuur* 57 (1992), p. 474-494 en p. 522-529.
- Verschuere Reynvaan, J.; 1795
Muzijkaal kunst-woordenboek, behelzende, de verklarungen, als mede het gebruik en de kracht der kunst-woorden, die in de muziek voorkomen. Amsterdam 1795.
- Vilsteren, V. van; 1981
 'Herwaardering van een vondst van Dorestad', *Westerheem* 30 (1981), p. 82-88.
- Virdung, S.; 1511
Musica getuscht und ausgezogen. Bazel 1511.
- Visscher, R.; 1928
 'Iets over het muziekleven te Leeuwarden in het begin der 17e eeuw', *De Vrije Fries* 28 (1928), p. 17-33.
- Vries, H. de & H. Tilmanns; 1999
Hobo d'amore - de verzameling hobo's (1680-1980) van Han de Vries. Enschede (Rijksmuseum Twenthe, Muziekcentrum Enschede & Conservatorium Hogeschool Enschede) 1999.
- Vogel, B.; 1998
 'Historic keyboard instruments of the Academic Orchestra in Lund', *GSI* 51 (1998), p. 154-169.

- Wap, J.J.F.; 1863
De tentoonstelling van Nederlandsche Oudheden te Delft, July en Augustus 1863. Eene historische schets, met een zestal afbeeldingen der lokalen. Delft 1863.
- Waterhouse, W.; 1980a
 'Bassoon', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 2, p. 264-279.
- Waterhouse, W.; 1980b
 'Racket', in: S. Sadie (red.), *NGD* (Londen 1980), deel 15, p. 526-528.
- Waterhouse, W.; 1988
 'A newly discovered 17th-century bassoon by Haka', *Early Music* 16 (1988), p. 407-410.
- Waterhouse, W.; 1993
The New Langwill Index. Londen 1993.
- Weber, R.; 1976
 'Recorder finds from the Middle Ages, and results of their reconstruction', *GSI* 29 (1976), p. 35-41.
- Weber, R.; 1993
Zur Restaurierung von Holzblasinstrumenten aus der Sammlung von Dr. Josef Zimmermann im Bonner Beethoven-Haus. Celle 1993.
- Weigel, J.C.; ca. 1710/1961
Musicalisches Theatrum. Duitsland, begin 18e eeuw; Rep. Kassel 1961.
- Westerhovius, A.H.; 1734/1768
Algemeen kunstwoorden-boek der wetenschappen [...] Leiden 1734 en 1768.
- Whitwell, D.; 1983
The baroque wind band and wind ensemble, The History and Literature of the wind band and wind ensemble, Vol. 3. Northridge 1983.
- Willemze, T.; 1975
Algemene muzikleer. Utrecht/Antwerpen 1975 (6e druk).
- Wumkes, G.A.; 1930
Stads- en dorpskroniek van Friesland, I (1700-1800). Leeuwarden 1930.
- Young, Ph. T.; 1967
 'Woodwind instruments by the Denners of Nürnberg', *GSI* 20 (1967), p. 9-16.
- Young, Ph.T.; 1980
The look of music, rare musical instruments. Vancouver 1980.
- Young, Ph. T.; 1982
Twenty-five hundred historical woodwind instruments: an inventory of the major collections. New York 1982.
- Young, Ph.T.; 1988
Loan exhibition of historic double reed instruments, University of Victoria 1988. Victoria 1988.
- Young, Ph. T.; 1993
4900 historical woodwind instruments. Londen 1993.
- Young, Ph. T.; 1997
Die Holzblasinstrumente im Oberösterreichischen Landesmuseum. Linz 1977.
- Zadro, M.G.; 1975
 'Woods used for woodwind instruments since the 16th century', deel I in: *Early Music* 3-2 (1975), p. 107-115; deel II in *Early Music* 3-3 (1975), p. 249-251.
- Zaniol, A.; 1988
 'Jeder Musik ihre Blockflöte; Blockflöten des 14./15.-17. Jahrhunderts', *Tibia* 2 (1988), p. 73-83.
- Zanten, A. van; 1985
 'Kosten van levensonderhoud en loonvorming in Holland en Oost-Nederland 1600-1850', *Tijdschrift voor Sociale Geschiedenis*, 11-4 (1985), p. 309-323.
- Zedler, J.H.; 1741/1961
Grosses Vollständiges Universal Lexikon, Band 30, p. 1844-1845. Leipzig/ Halle 1741; Rep. Graz 1961.
- Zimmermann, J.; 1967
Von Zinken, Flöten und Schalmeien; Katalog einer Sammlung historischer Holzblasinstrumente. Düren 1967.
- Zomerdijk, H.J.; 1981
Het muziekleven in Noord-Brabant 1770-1850. Tilburg 1981 (proefschrift).
- Zwiers P.B. & K.Vlierman; 1988
 'De 'Lutina', een Overijssels vrachtschip, vergaan in 1888. Lelystad 1988. (Uitgegeven als Flevovericht nr. 292, door de Rijksdienst voor IJsselmeerpolders).